

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1937 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion angående viss ändring i 19 § förordningen om arvsskatt och skatt för gåva.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Annér* väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 142, har hemställts, »att riksdagen beslutar anhålla att Kungl. Maj:t måtte utreda och för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av 19 § av kungl. förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva att i däri angivna tariff person, som minst tio år varit anställd i testators eller gåvogivares tjänst, jämställes med under klass II i skatteskalen uppräknade testaments- och gåvotagare».

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt 19 § förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva beräknas skatten på grund av arv eller testamente enligt en tariff, däri de skattskyldiga uppdelats i fyra särskilda klasser. Enligt klass I utgår arvsskatt för andel, som på grund av arv eller testamente tillkommer efterlevande make, barn, adoptivbarn eller avkomling till barn eller adoptivbarn; enligt klass II utgår nämnda skatt för andel, som tillkommer föräldrar, syskon (halvsyskon) eller syskons (halvsyskons) avkomling, eller som på grund av testamente tillkommer akademi, vetenskapligt samfund, allmänt undervisningsverk, stipendiefond eller pensionsanstalt ävensom sjuk- eller fattigvårdsinrättning eller annan from stiftelse; enligt klass III utgår skatt för andel, som tillkommer kyrka eller religiöst samfund, landsting, kommun, hushållningssällskap, registrerad sjukkassa, registrerad understödsförening eller ock sådan förening eller annan sammanslutning, som, utan att hava till ändamål att genom ekonomisk verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, fullföljer övervägande religiösa, välgörande, politiska, sociala, vetenskapliga, konstnärliga eller eljest kulturella syften eller avser att främja handel, industri eller övriga näringar inom landet; enligt klass IV utgår skatt för andel, som tillkommer annan arvinge eller testamentstagare än sådan, som omförmäles i klasserna I—III.

Enligt 38 § nämnda förordning beräknas skatt för gåva efter samma grunder som skatt på grund av arv eller testamente.

I motionen har bland annat framhållits, att i flertalet fall, då »trotjänare» erhållit en ekonomisk fördel genom testamente eller gåva, tjänaren torde hava gjort testator eller gåvogivaren sådana tjänster, att trotjänaren kunde sägas stå vederbörande lika nära som vissa släktingar. Då testator eller gåvogivare ville honorera en omvårdnad eller tjänst, vore det ur humanitär synpunkt mindre tillfredsställande, att staten vid graderingen av arvs- eller gåvoskatten icke gjorde någon åtskillnad mellan trotjänare och oskyld person utan utsatte beloppet för en väsentlig reduktion genom uttagande av skatt enligt klass IV. Såsom ytterligare skäl för överflyttande av trotjänare till lägre klass än nyssnämnda kunde anföras, att det i regel vore fråga om personer i blygsam ekonomisk ställning. Ur statsfinansiell synpunkt vore i detta fall icke fråga om några mera betydande skattebelopp, då det här gällde en relativt begränsad kategori personer. Till »trotjänare» borde enligt motionärens mening hänföras person, som i minst tio år varit i testators eller gåvogivares tjänst. För rättskänslan skulle det vara tillfredsställande, därest vid beräkning av arvs- eller gåvoskatt trotjänare hänfördes till klass II.

I likhet med motionären finner utskottet det icke vara tillfredsställande, att den kategori av testaments- och gåvotagare, som i motionen betecknas trotjänare, skall erlägga skatt för testamentslott och gåva enligt klass IV av den i arvsskatteförordningen intagna tariffen. I många fall kan nämligen en trotjänare under tjänstetiden hava stått testator eller gåvogivare minst lika nära som vissa släktingar. Utskottet finner därför billighetsskäl tala för att, då en person visat trotjänaren sin erkänsla genom att till denne bortgiva ett belopp i syfte att därmed exempelvis trygga trotjänarens försörjning efter slutad tjänst eller på ålderdomen, beloppet icke beskattas högre än om detsamma skulle tillfallit någon av de skattskyldiga, som omförmålas i klass II av tariffen. Med den relativt begränsade kategori skattskyldiga, varom här är fråga, torde summan av de skatter, staten skulle gå förlustig, därest en lindring i skatten medgäves, icke uppgå till mera betydande belopp, varför statsfinansiella skäl icke kunna anföras mot den av motionären föreslagna klassificeringen av trotjänare. Med hänsyn till det anförda ansluter sig utskottet till motionärens uppfattning, att trotjänare i arvs- och gåvoskattehänseende hänföras till förenämnda klass II.

Utskottet.

Motionären har vidare föreslagit, att i förevarande hänseende med trotjänare skall förstås person, som under minst tio år varit i testators eller gåvogivares tjänst. I frågans nuvarande läge är utskottet icke berett att uttala sig om, huruvida genom denna definition erhålles en lämplig avgränsning av begreppet trotjänare. Utskottet vill emellertid ange några allmänna synpunkter på frågan. I regel torde böra uppställas fordran å viss längre tids anställning hos samma person eller familj. Skäl kunna även anföras för att andra omständigheter än anställningens varaktighet tagas i betraktande, såsom exempelvis tjänstens natur — vård under längre tid av sjuk person — eller dylikt. Utskottet anser vidare, att från begreppet trotjänare icke bör undantagas person, som stått i sådant skyldskapsförhållande till testa-

tor eller gåvogivaren, att personen enligt gällande bestämmelser i arvs-skatteförordningen är att hänföra till klass IV, och som innehaft tjänst hos testator eller gåvogivaren under enahanda förhållanden som en oskyld. Även i sistnämnda fall finner utskottet skäligt, att tjänsteförhållandet och icke skyldskapen bör vara avgörande för frågan, efter vilken klass i nämnda förordning skatt skall beräknas.

På grund av det nu anförda får utskottet förorda, att det i förevarande motion berörda spörsmålet måtte göras till föremål för närmare utredning, varvid särskild uppmärksamhet bör ägnas däråt, att bestämmelserna i ämnet icke öppna möjlighet till kringgående av ifrågavarande beskattning. Under återopande av vad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av motionen II: 142 av herr Annér, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville — med beaktande av vad i detta betänkande anförts — föranstalta om utredning rörande ändring i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva beträffande sådana skattskyldiga, som kunna betraktas såsom trotjänare, samt för riksdagen framlägga det förslag, till vilket utredningen kan föranleda.

Stockholm den 11 maj 1937.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 23.